

Nejlonzacskó? Köszönöm, nem!

Manapság elég keveset foglalkozunk azzal a nyommal, amit mindennapi életünk során a környezetben hagyunk. Kevesen gondolnánk, hogy kényelmünk egyik legelterjedtebb eszköze, a köolajból készült műanyag milyen hatással van a környezetre. Jómagam már nehezebben viselem el, hogy a piacon az eladók automatikusan nyúlnak a zacskók után, természetesen mindent külön-külön zacskóba téve, még akkor is, ha csak egy darab gyümölcsről van szó, és egyszerre 5-8 zacskót is átadnak egy vevőnek. Az áruházakban hasonló a helyzet.

Nos, kedves Olvasó, Ön tudta-e, hogy:

- a műanyag zacskók polietilénből készülnek, melynek az alapja ásványolaj
  - a világon elhasznált műanyag zacskók száma 500 milliárd és 1 trillió között mozog
  - ezeket általában nem dolgozzák fel, mivel az újak előállításuk olcsóbb
  - személtrepre kerülnek (jobb esetben), vagy szétterülnek mindenfelé a környezetben
  - műanyag zacskót találtak már az északi sarkkörön belül, és délen a Falkland-szigetek közelében
  - általában nem bomlanak le, a napfény kis mértékben bomlasztja a műanyagot. Idővel mérgező vegyületekké válnak, megfertőzve a talajt és a vizeket, végül bekerülnek a táplálékláncba
  - egyszerű, szakszerűtlen elégetésük során erősen mérgező gázok szabadulnak fel
  - az egyes bevásárlóközpontok által reklámozott „biológiailag lebomló műanyag szatyrok” egyes kutatások szerint nem sokat érnek, mivel a lebomlásukhoz szükséges oxigén és napfény nem mindig áll rendelkezésre
  - vagy a tengerbe kerülve és a felszínen úszkálva, országnyi szigetekké tömörülnek; vagy
  - állatok válnak áldozatukká, mivel tápláléknak nézik a műanyagot vagy pedig megfulladnak tőle.
- Mit tehetünk?
- Használjunk vászon, vagy más tartós szatyrot, kosarat.
  - A piacon és az áruházakban vegyük ki az árut, és a műanyag zacskót adjuk vissza.

Összeállította: SZABÓ Dóra

Legyél Te is tag!

Szombaton, január 29-én várjuk mindazokat a természetkedvelőket, akik szeretnék tagjai lenni egyesületünknek! Tagosodási lehetőség szombaton délelőtt 11-13 óra között, az Ifjúsági Otthonban. Mindenkit szeretettel várunk!

Az idei évben is lesz számos program és akció. Hamarosan sétatúrára indulunk,

majd tavaszra kirándulunk Sósokpóra, a nyári Falco tábor sem marad el, és a Jeles napoktól sem feledkezünk meg. A jó ötleteket, és a segítséget szívesen fogadjuk, ezért jöjj és csatlakozz hozzánk. A környezetünkben történő változásokért mindannyian felelősek vagyunk. Várunk benneteket!

P. M. G.

Vigyázat, sakál!

Egy elhamarkodott „riadó” kapcsán

Az utóbbi időben többször is olvashattunk a *Temerini Újság* hasábjain, hallhattunk a helyi rádióban, a vadászok által környékünkön elejtett sakálokról. Egy-egy fotó is megjelent a sajtóban, a szerencsétlen zsákmány (zsákmányok) felett büszkén feszítő vadászcipő. Azt is megtudhatta az érdeklődő olvasó, rádióhallgató, hogy ezek az állatok bizony „kíméletlen ragadozók”, melyeket csak azért „talált ki” a természet, hogy szegény jámbor, lelkiismeretes és becsületes vadászok életét megkeresítsék.

Hogy „féltelenül” pusztítsák a vadállományt, apróvadakat, nagyvadakat egyaránt. Már-már azt kezdtem hinni (a rádióban a vadőr szájából nemrég elhangzott riportból), hogy esetleg mi emberek sem lehetünk ezután biztonságban. Megnyugtatom a kedves Olvasót, nem így van! A sakál korántsem féltelen ragadozó, hiszen étrendje nagyon változatos „táplálékát a hulladékokon, tetemeken kívül kisebb emlősök, madarak, kétélűek, hiállók, halak, ízeltlábúak (értsd: rovarok!) és növényi eredetű anyagok – pl. gyümölcsök – ké-

pezik”! (Vörös könyv – a Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény- és állatfajok). Nagyobb vadat – mondjuk őzet – csak nagy ritkán, és kizárólag falkában vadászva ejt. (F. H. van den Brink: *Die Säugetiere Europas*). Ilyen vadászatra viszont nálunk esélye sincs, hiszen számuk – minden híresztelés ellenére – csekély, talán egy-két család (vagy annyi sem).

Én is járom a határt, a terepet, s bizony élményszámba megy, ha sakált sikerül látnom. Öt-hat éve az aracsi pusztatemplom környékén láttam egyet, legutóbb pedig két éve Radicsevy határában.

Temerinben nekem még nem sikerült találkoznom velük. Ha van is egy-két család, az semmiképpen sem jelent komoly veszélyt a vadállományra. (Sőt „a vadászok által megsebezett, és később elpusztult állatok tetemeit is elfogyasztja”. Dr. Josef Reichholf: *Emlősök*). Még szomorúbb a tény, hogy a vadászegyesület vérdíjat(!) tűzött ki rájuk. Megjutalmazták, aki pusztítja őket! Szomorú ezt hallani. Annál is inkább, mert a környező országok többségében már védett állat, sőt néhányukban (pl. Magyarország) kipusztultnak tekintik. Szomorú azért is, mert az amúgy is felborult természeti egyensúlyból kitépve még egy láncszemet, csak rosszabbodik a helyzet, s szomorú, mert a hasznos-káros kifejezéseket mi ragasztottuk az állatokra, saját igényeinkhez igazítva őket.

Végezetül idézném Herman Ottó száz évvel ezelőtt élt, híres magyar természettudós szavait: „A természetben nincsenek hasznos és káros állatok, csak szükségesek vannak, hogy végezzék azt a munkát, melyet helyettük egyetlen más élőlény el nem végezhet!”

Ezek a nejlonzacskók vajon mikor fognak lebomlani? Az ebben a hónapban készült felvételen: a szőregi út a kiserdőnél, útban Temerin felé.

BALOGH István

B kategória - 17 évesen

Módosultak a vezetői engedély megszerzésének feltételei

Fokozatosan érvénybe lépnek az új közlekedésbiztonsági törvény rendelkezései. A vezetői engedély megszerzését szabályozó rendelkezések e hónap 15-étől érvényesek. Az autós iskolák képviselői Újvidéken egy ezzel kapcsolatos tanácskozáson vettek részt és ott írásos útmutatást kaptak. A szabályokat a hivatalos közlöny is hozta.

• **Milyen változások várnak a leendő járművezetőkre? – kérdeztük Kurcinák Istvántól, a Reli Autósiskola dolgozójától.**

– A vezetői engedély megszerzésének, illetve kiadásának feltételei módosulnak. Lényeges változás, hogy megváltozott az egyes kategóriák megszerzésének korhatára. Eddig a 14 évesek vizsgázhattak, és engedélyt is szerezhettek segédmotoros kerékpárra, a törvényhozó ennek alsó korhatárát 16 életévre növelte. A korábbi A kategória ezentúl három csoportra oszlik: a legfeljebb 125 köbcéntis motorra 16 betöltött életével lehet, közepes motorokra legalább 18 betöltött életével, a legnagyobb hengerűrtartalmú motorokra pedig legalább 24 betöltött életével szerezhető vezetői engedély.

B kategóriájú engedély megszerzésére eddig 18. betöltött életével lehetett jelentkezni, ezentúl 17-tel is lehet. A jövőben a C kategóriájú engedély megszerzésének egyik előfeltétele a B kategóriás engedéllyel való rendelkezés. A korábbi C kategóriát egyébként, a gépjármű súlyát és teherbírását véve alapul, három csoportba sorolták. A legkisebb tehergépkocsira 18 évesen engedélyt szerezhethet a jelölt, a legnagyobbra viszont csak a betöltött 21. életév után.

• **Vezethet-e önállóan az újdonsült engedélyes 17 éves?**

– Az új törvény szerint a B kategóriát először megszerző 17, 18 éves, vagy ennél idősebb személy egyaránt először egy évig érvényes próbaengedélyt kap, és az is csak Szerbia területére fog szólni. A kezdő járművezetők járművére szerelt P betűs tábla jelzi majd, hogy a vezető kezdő – próbaengedélyes. A 17 évesek az egyéves próbaidőszakban csak tapasztalt járművezető jelenlétében vezethetnek. A többiekre ez az előírás nem vonatkozik. A többi rendelkezés azonban függetlenül az életkortól minden frissen vizsgázottra érvényes, például hogy a próbaengedélyes éjjel 11 és hajnali 5 óra között nem vezethet. Sebességkorlátozás esetén a forgalmi jelzőtáblán feltüntetett értéknél további 10 százalékkal kisebb érték vonatkozik rá. Ha lakott területen 50 kilométer a megengedett óránkénti haladási sebesség, akkor a kezdő járművezető csak 45 kilométerrel haladhat.

• **Az újítások módosítják-e az autósiskola munkáját?**

– Feltehetően növekszik majd a tanulóink száma, mivel már a 17 évesek is vizsgázhatnak, illetve jogosítványt szerezhethetnek. Egyelőre a leendő járművezetők oktatásának és vizsgáztatásának a módja nem változott és még minden a „régii” előírások szerint történik. E módszerrel a jelöltek, zömmel fiatalok, 80-90 százaléka sikeresen vizsgázik. Az autósiskolák működésében, főleg az oktatás terén, várhatóak a változások. Iskolánkban jelenleg 2 vezetésoktatónk foglalkozik a leendő járművezetőkkel. A gyakorlati oktatást 3 járművön vezethetjük. •

A ragadozó madarak téli etetése

A Falco Természetkedvelők Egyesülete a ragadozó madarak téli etetését szervezte meg községünk határában a múlt hét folyamán. A zord téli időszakban a ragadozó madarak (pl. sólymok, ölyvek, héják, sasok stb.), nehezebben jutnak élelemhez, ezért számukra könnyen elérhető területekre helyeztünk ki nagyobb mennyiségű táplálékot. Ezek a madarak zsákmányai között általában mindenféle állat előfordulhat, a rovaroktól a hullókököt át a madarakig és az apróbb emlősökig. Télen, mikor nehezebben találnak ennivalót, az elhalt állatok húásával, maradványaival és dögökkel is táplálkoznak. A húsevő életmódjukhoz nélkülözhetetlen vadászást erős, kampós csőrük és karmaik segítik.

A táplálékláncban igen fontos szerepet játszanak a csúcsragadozók. Ezt a helyet, a

mi vidékeinken, általában a ragadozó madarak töltik be. Azonban a vadászat és a negatív környezeti hatások, valamint a megfelelő élelem hiánya miatt számuk rohamosan csökken. Ezért egyesületünk ilyen és hasonló megmozdulásokkal szeretné növelni e kiemelt veszélyeztetett csoport túlélési esélyeit. Rendszeres téli etetéssel elérhetjük, hogy sokkal több ragadozó madár keringjen a magasban, és ezzel egyidejűleg a kártevők száma csökkenjen.

Nonprofit szervezetként és a megfelelő anyagi háttér hiányában nem tudunk beszerezni megfelelő mennyiségű élelmet a téli etetéshez, ezért jótékony polgárok segítettek adományaikkal. Külön köszönet jár Baló Ferencnek, hogy általa megvalósíthatuk terveinket.

FARAGÓ Zoltán

Segély Kraljevónak

A közművállalat, a Vöröskereszt helyi szervezetén és a vállalkozókön kívül a temerini község is segélyt küldött a földrengés sújtotta Kraljevóba. A községi tanács múlt év novemberében született határozata értelmében öt újjáépített kraljevói objektumra egymillió dinár értékben korszerű, műanyag nyílászárókat vásárolt közbeszerzési pályázat útján.

A temerini Vöröskereszt aktivistái Kraljevóban

A közművállalat tizenöt napra sofőrrel együtt elküldött egy tehergépkocsit a romeltakarítási és egyéb szállítási munkálatok végzésére. A Vöröskereszt helyi szervezete két vízvezeték-szerelőt küldött szerzőkkel és alkatrészekkel a földrengés sújtotta városba. Mellettük a Vöröskereszt volöntörjei és a Lukijan Musicki Felderítő Osztag képviselői is ellátogattak és segítettek a természeti katasztrófa áldozatainak. A temerini ott-tartózkodásuk során 200 háztartásban jártak és segítettek rendezni a tönkrement vezetékeket, illetve megjavítani a fürdőszobák és mosdók megromlódott berendezéseit, illetve a kraljevói válságtörzs és a Vöröskereszt aktivistáival élelmet, ruhaneműt osztani a rászorulóknak. A helyi vállalkozók egy csoportja, a járeki DTD Ribarstvo vállalkozással az élen két lakókötényt szállított Kraljevóba és odaadta két rászoruló családnak.

A múlt héten Gusztovics András polgármesterrel az élen temerini küldöttség utazott a földrengés sújtotta szerbiai városba, és az ottani polgármesternek átadta a helyi önkormányzat adományát: az öt újonnan épült házra közbeszerzési pályázat útján vásárolt 30 ablakot és 10 ajtót. Az ajándék közbeszerzési értéke egymillió dinár. A helyi önkormányzat nem tervez újabb segítségnyújtást, de nem zárkózik el a gazdasági együttműködés lehetőségétől.

A látogatáskor Mira Rodics, a községi tanács tagja bejelentette, hogy az FKL Görögöcsapágygyár hasonló nagyságrendű segítséget küld Kraljevóba. A lakókötényeket szállító vállalkozók csoportja tovább folytatja a támogatást.